

Вест да амерички председник Доналд Трамп разматра куповину Гренланда, данске аутономне покрајине, покренула је мноштво питања - од мотива за куповину до расправе о вредности суверене територије, али и о оживљавању тржишта и трансакција таквих територија у будућности, пишу светски медији.

За САД би куповина Гренланда најпре имала стратешку вредност јер би поседовање леденог острва омогућило додатни утицај на Арктику, где је Вашингтон суочен с појачаном конкуренцијом Русије и Кине. Поред тога, услед климатских промена и топљења леда на Арктику, све се више прича о богатим рудним налазиштима на Гренланду, чије становништво није далеко од идеје да ће једног дана имати независну државу, преноси Радио Слободна Европа.

Да је Трамп у неколико наврата изразио заинтересованост за куповину данске

територије открио је њујоршки лист Вол стрит џурнал, позивајући се на два неименована извора.

На састанцима, вечерама и у пролазним разговорима Трамп је питао саветнике да ли САД могу да стекну Гренланд, слушајући их са занимањем када разговарају о обилним ресурсима леденог острва и његовом геополитичком значају.

Трамп је тражио од својих саветника да се та идеја сагледа - неки су саветници подржали концепт, оценивши да би то била добра економска игра, тврде извори, док су други то одбацили као пролазну фасцинацију која се никада неће догодити, навео је лист.

Неколико садашњих и бивших званичника Беле куће који су чули за идеју некадашњег инвеститора у некретнине казали су да још није познато колико би председник могао да гура ту идеју, али да је она отворила питања као што је да ли би САД могле да искористе Гренланд за јачање војног присуства на Арктику.

Људи изван Беле куће, али и извор с којим су новинари њујоршког конзервативног листа разговарали, описали су идеју куповине Гренланда као аквизицију Аљаске која би допринела Трамповом наслеђу.

САД су 1867. године за 7,2 милиона долара од Русије купиле Аљаску. Купиле су и филипинска острва од Шпаније и Девичанска острва од Данске. Најпознатија куповина земљишта догодила се 1803. када је од Француске купљена Луизијана.

Дански политичари одбацују занимање америчког председника за Гренланд као шалу, док становници највећег острва на свету поручују Трампу да њихов дом није на продају, преноси Гардијан.

Гренландска влада реаговала је дипломатски, наводећи да има добре радне односе са САД и да занимање Беле куће за Гренланд сматра "изразом општег већег интереса за улагање у земљу и њене могућности", ипак наглашавајући да "Гренланд очигледно није

на продају."

На Гренланду постоји велика подршка за независност, али је велико питање како би могао опстати без финансирања Данске која је надлежна за одбрамбену и спољну политику острва на којем живи око 56.000 људи, концентрисаних углавном око обале и главног града Нука, појашњава Гардијан.

Трамп има пуно дивљих идеја као председник и куповина Гренланда можда је једна од најнеортодокснијих, али не и једна од најгорих, пише ЦНН.

I promise not to do this to Greenland! pic.twitter.com/03DdyVU6HA

— Donald J. Trump (@realDonaldTrump) [August 20, 2019](#)

САД су 1867. године за 7,2 милиона долара од Русије купиле Аљаску. Купиле су и филипинска острва од Шпаније и Девичанска острва од Данске. Најпознатија куповина земљишта догодила се 1803. када је од Француске купљена Луизијана. САД су тада платиле 15 милиона долара за земљиште које чини готово четвртину садашње територије те земље.

Постоји неколико разлога зашто би амерички председник желео да купи острво које је 80 одсто прекривено леденом плочом - сматра се да је Гренланд изузетно богат природним ресурсима. Дobar део тога је неискоришћен, али због глобалног загревања, лед се брзо топи и очекује се да ће искоришћавање природних ресурса Гренланда бити лакше. Поред тога, куповина Гренланда би за Трампа и његово наслеђе била главна тачка у председничком резимеу, навео је ЦНН.

САД сматрају успон Кине растућом претњом свом међународном утицају, наводи Јуроџуз у тексту "Шта се крије иза Трампове жеље да купи Гренланд".

Последњих неколико деценија Пекинг улаже у инфраструктуру, пословање и природне ресурсе у Африци, остатку Азије и Централној и Јужној Америци. Чини се да се сада окреће ка Арктику, оцењује европски телевизијски канал, и додаје да је Кина прошле

године представила и свој план "Поларног пута свиле".

У јуну је кинеска државна компанија повукла своју понуду за изградњу два међународна аеродрома пошто је Гренланд изабрао данског извођача за довршетак пројекта који ће регион учинити доступнијим остатку света. Али она наставља са својим плановима за развој нових бродских линија које ће се отворати, будући да се арктички лед отапа, пише Јуроњуз.

САД имају дугу историју куповине земљишта ради проширења територије и осигурања својих интереса, указује Јуроњуз и додаје да је некадашњи председник САД Хари Труман 1946. године понудио да купи Гренланд, али је Данска одбила понуду од 100 милиона долара.

Трампова идеја о куповини Гренлада можда је вансеријска и немогућа, али то не значи да не треба размишљати о оживљавању тржишта суверених територија - што је некада САД учинило великим, написао је Блумбергов колумниста Леонид Бершидски.

У једном часопису из 2017. године, два професора права са универзитета Ђук, Џозеф Блочер и Миту Гулати, разматрали су шта ће бити потребно за стварање таквог тржишта и оценила да ништа у међународном праву не спречава државе да уступе и стекну територију онако како сматрају прикладним, све док трансфер није присиљен. Они су предложили да се промени међународно право тако да "матичне државе" не могу да забране да се регион отцепи, али да имају право на надокнаду за изгубљену територију.

Бершидски указује да би било пуно разумних приговора таквом плану. Понуда територија на продају је ограничена, вољу људи није лако са сигурношћу одредити, а поставља се питање како поставити цену на неко место. Украјина, на пример, не би одустала од Крима ни по коју цену, а тамо не би било лако организовати ваљано гласање грађана, што је показао референдум 2014. године који је одржала Русија.

Гренланд, наравно, неће бити продат САД. С једне стране, Данска нема разлога да га продаје. То је богата земља која има буџетски вишак. Лако себи може да приушти годишњу субвенцију од око 500 милиона америчких долара коју исплаћује Гренланду.

На крају, Трамп можда греша на Гренланду, али је несвесно покренуо питање трансакција суверених територија. Ако могу да се користе за избегавање насиља и непотребне напетости и користи за становнике територије на продају - зашто не, написао је колумниста Блумберга.

(PCE)